
EBA/GL/2024/06

06.06.2024

Richtsnoeren

over de minimuminhoud van de governanceregelingen voor
uitgevers van activagerelateerde tokens

Naleving en kennisgevingsverplichtingen

Status van deze richtsnoeren

1. Dit document bevat richtsnoeren die zijn uitgebracht op grond van artikel 16 van Verordening (EU) 1093/2010¹. Overeenkomstig artikel 16, lid 3, van Verordening (EU) nr. 1093/2010 moeten de bevoegde autoriteiten als gedefinieerd in artikel 3, lid 1, punt 35, onder a), van Verordening (EU) 2023/1114, waarop de richtsnoeren van toepassing zijn, en de financiële instellingen alles in het werk stellen om aan de richtsnoeren te voldoen.
2. Richtsnoeren geven weer wat in de opvatting van EBA passende toezichtpraktijken binnen het Europees Stelsel voor financieel toezicht zijn en hoe het recht van de Unie op een specifiek gebied dient te worden toegepast. Bevoegde autoriteiten als bedoeld in artikel 4, punt 2, van Verordening (EU) nr. 1093/2010 waarvoor richtsnoeren gelden, dienen hieraan te voldoen door deze op passende wijze in hun praktijken te integreren (bijvoorbeeld door hun wettelijk kader of hun toezichtprocessen aan te passen), ook wanneer richtsnoeren primair tot instellingen zijn gericht.

Kennisgevingsverplichtingen

3. Overeenkomstig artikel 16, lid 3, van Verordening (EU) nr. 1093/2010 stellen bevoegde autoriteiten de EBA er vóór 20.11.2024 van in kennis of zij aan deze richtsnoeren voldoen of voornemens zijn deze op te volgen, of, indien dit niet het geval is, wat de redenen van de niet-naleving zijn. Bevoegde autoriteiten die op die datum nog niet hebben gereageerd, worden door EBA geacht niet aan de richtsnoeren te voldoen. Kennisgevingen dienen te worden ingediend door het op de EBA-website beschikbare formulier met als referentie "EBA/GL/2024/01" in te sturen. Kennisgevingen dienen te worden ingezonden door personen die gemachtigd zijn om namens hun bevoegde autoriteit mee te delen of deze al dan niet aan de richtsnoeren voldoet. Elke verandering in de status van de naleving moet eveneens aan EBA worden gemeld.
4. Kennisgevingen worden overeenkomstig artikel 16, lid 3, van de EBA-verordening op de website van EBA bekendgemaakt.

¹ Verordening (EU) 1093/2010 van het Europees Parlement en de Raad van 24 november 2010 tot oprichting van een Europese toezichthoudende autoriteit (Europese Bankautoriteit), tot wijziging van Besluit 716/2009/EG en tot intrekking van Besluit 2009/78/EG van de Commissie (PB L 331 van 15.12.2010, blz. 12).

Onderwerp, toepassingsgebied en definities

Onderwerp

5. Deze richtsnoeren specificeren overeenkomstig artikel 34, lid 13, van Verordening (EU) 2023/1114 de minimuminhoud van de governanceregelingen voor uitgevers van activagerelateerde tokens (ART's), met name wat betreft de monitoringinstrumenten voor de risico's²; de bedrijfscontinuïteitsplannen; het internecontrolemechanisme; en de audits, met inbegrip van de minimumdocumentatie die bij de audits moet worden gebruikt.

Toepassingsgebied

6. Deze richtsnoeren zijn bij de verlening van een vergunning en doorlopend van toepassing op bevoegde autoriteiten, zoals gedefinieerd in artikel 3, lid 1, punt 35, onder a), van Verordening (EU) 2023/1114, en op uitgevers van ART's.
7. De richtsnoeren zijn van toepassing op alle uitgevers van ART's, onafhankelijk van hun bestaande bestuursstructuren.
8. Elke verwijzing naar 'leidinggevend orgaan' omvat ook uitgevers van ART's die rechtspersonen zijn die door één natuurlijke persoon worden beheerd.
9. Uitgevers van ART's dienen aan deze richtsnoeren te voldoen en de bevoegde autoriteiten dienen ervoor te zorgen dat uitgevers van ART's aan deze richtsnoeren voldoen, onder meer, in voorkomend geval, op groepsbrede basis.

Adressaten

10. Deze richtsnoeren zijn gericht tot de bevoegde autoriteiten zoals gedefinieerd in artikel 3, lid 1, punt 35, onder a), van Verordening (EU) 2023/1114 waarvoor de richtsnoeren gelden.
11. Deze richtsnoeren zijn ook gericht tot uitgevers van ART's zoals gedefinieerd in artikel 3, lid 1, punt 10, van Verordening (EU) 2023/1114, en van ART's zoals gedefinieerd in artikel 3, lid 1, punt 6, van die verordening. Wanneer de uitgever van ART's een kredietinstelling is, dient deze te voldoen aan titel I, titel V, afdelingen 12, 12.1, 12.2, 12.3, titel VI en titel VII, in samenhang met de vereisten van Richtlijn 2013/36/EU en de EBA-richtsnoeren inzake interne governance³.

² Elke verwijzing naar risico's in deze richtsnoeren dient alle risico's te omvatten waaraan uitgevers van ART's zijn of kunnen worden blootgesteld, met inbegrip van risico's op het gebied van het witwassen van geld en terrorismefinanciering.

³ [EBA-richtsnoeren inzake interne governance uit hoofde van Richtlijn 2013/36/EU](#)

Definities

12. Tenzij anders aangegeven, hebben termen die worden gebruikt en gedefinieerd in Verordening (EU) 2023/1114, Richtlijn 2014/65/EU, de EBA richtsnoeren inzake interne governance voor beleggingsondernemingen krachtens de IFD⁴ en Verordening (EU) 2022/2554, dezelfde betekenis in deze richtsnoeren. Bovendien wordt voor de toepassing van deze richtsnoeren verstaan onder:

Groep	een groep als gedefinieerd in artikel 2, lid 11, van Richtlijn 2013/34/EU ⁵ .
Leidinggevend orgaan in zijn bestuursfunctie	het leidinggevend orgaan dat optreedt in zijn rol als daadwerkelijke bestuurder van de uitgever van ART's, met inbegrip van de personen die het bedrijf leiden.
Leidinggevend orgaan in zijn toezichtfunctie	het leidinggevend orgaan, voor zover dat bestaat, dat optreedt in zijn rol als toezichthouder op en bewaker van de bestuurlijke besluitvorming.
Operationeel risico	het operationele risico als bedoeld in artikel 4, lid 1, punt 52, van Verordening (EU) nr. 575/2013.
Operationele weerbaarheid	het vermogen van een uitgever van ART's om kritieke of belangrijke functies te vervullen zelfs in het geval van een verstoring.

Tenuitvoerlegging

Toepassingsdatum

13. Deze richtsnoeren zijn van toepassing vanaf 20.12.2024.

⁴ [Richtsnoeren inzake interne governance overeenkomstig Richtlijn \(EU\) 2019/2034](#)

⁵ [Richtlijn 2013/34/EU betreffende de jaarlijkse financiële overzichten, geconsolideerde financiële overzichten en aanverwante verslagen van bepaalde ondernemingsvormen](#)

Richtsnoeren

Titel I – Toepassing van het evenredigheidsbeginsel

14. Uitgevers van ART's en bevoegde autoriteiten dienen bij de toepassing en uitvoering van deze richtsnoeren het evenredigheidsbeginsel in acht te nemen om te waarborgen dat de governanceregelingen in overeenstemming zijn met het risicoprofiel van elke individuele uitgever van ART's en, in voorkomend geval, de groep alsook in verhouding staan tot zijn omvang en interne organisatie die relevant zijn voor zijn bedrijfsmodel, geschikt zijn voor de aard, schaal en complexiteit van zijn activiteiten en voldoende zijn om de doelstellingen van de relevante regelgevingsvereisten en -bepalingen doeltreffend te verwezenlijken.
15. Met het oog op de toepassing van het evenredigheidsbeginsel en om te zorgen voor een passende tenuitvoerlegging van de governancevereisten van Verordening (EU) 2023/1114 , zoals nader gespecificeerd in deze richtsnoeren, dienen de uitgevers van ART's en de bevoegde autoriteiten rekening te houden met de volgende criteria:
 - a. de omvang van de uitgever van ART's in termen van het balanstotaal;
 - b. de rechtsvorm van de uitgever van ART's;
 - c. of de uitgever van ART's beursgenoteerd is of niet;
 - d. de classificatie van het uitgegeven ART als significant of niet-significant overeenkomstig de artikelen 43 en 44 en de artikelen 56 en 57 van Verordening (EU) 2023/1114;
 - e. de specifieke kenmerken, het volume en het aantal uitgegeven ART's;
 - f. of de uitgegeven ART's tot de handel zijn toegelaten;
 - g. het consensusmechanisme dat wordt gebruikt om de ART's uit te geven en te valideren;
 - h. de aard en de complexiteit van de alle bedrijfsactiviteiten;
 - i. het type toegestane activiteiten en de verleende diensten;
 - j. of de dienstverlening grensoverschrijdend is en de omvang van de activiteiten in elk rechtsgebied;

- k. de omvang van de activareserve;
 - l. het type en de complexiteit van de activa waarnaar een token verwijst;
 - m. of de houders van ART al dan niet individuele houders zijn;
 - n. het gebruik van externe dienstverleners;
 - o. de gebruikte distributiekkanalen, met inbegrip van die welke door externe dienstverleners worden verstrekt; en
 - p. de bestaande informatie- en communicatietechnologiesystemen (ICT-systemen), met inbegrip van bedrijfscontinuïteitsmaatregelen en het gebruik van derde ICT-entiteiten als bedoeld in artikel 34, lid 5, eerste alinea, onder h), van Verordening (EU) 2023/1114.
16. Uitgevers van ART's die door één natuurlijke persoon worden beheerd, dienen alternatieve regelingen te hebben getroffen die een gezonde en prudente bedrijfsvoering van deze uitgevers en een adequate overweging van governanceregelingen waarborgen, onder meer door te voorzien in adequate controles en waarborgen in de besluitvorming.

Titel II – Rol en samenstelling van het leidinggevend orgaan

1. Rol en verantwoordelijkheden van het leidinggevend orgaan

17. Overeenkomstig artikel 34 van Verordening (EU) 2023/1114 moet het leidinggevend orgaan van een uitgever van ART's deugdelijke governanceregelingen vaststellen, toezicht houden op en verantwoording afleggen voor de uitvoering van deugdelijke governanceregelingen die een doeltreffend en prudent beheer van de uitgever en de belangen van ART-houders waarborgen, met inbegrip van de scheiding van taken en de identificatie, preventie en omgang met belangenconflicten binnen de uitgever van ART's overeenkomstig artikel 32 van Verordening (EU) 2023/1114.
18. De taken van het leidinggevend orgaan dienen duidelijk omschreven te zijn, waarbij voor zover van toepassing onderscheid wordt gemaakt tussen de taken van de bestuursfunctie (uitvoerend) en die van de toezichthoudende functie (niet-uitvoerend). De verantwoordelijkheden en taken van het leidinggevend orgaan dienen te worden omschreven in een schriftelijk document en naar behoren te worden goedgekeurd door het leidinggevend orgaan. Alle leden van het leidinggevend orgaan dienen volledig op de hoogte te zijn van de structuur en verantwoordelijkheden van het leidinggevend orgaan en, voor zover van toepassing, van de taakverdeling tussen verschillende functies van het leidinggevend orgaan.
19. Voor zover van toepassing dient er een doeltreffende interactie te zijn tussen het leidinggevend orgaan in zijn toezichtfunctie en het leidinggevend orgaan in zijn bestuursfunctie. Beide functies dienen elkaar voldoende informatie te verstrekken om hun respectieve taken te

kunnen uitvoeren. Om over passende controlemechanismen te beschikken, dient de besluitvorming binnen het leidinggevend orgaan niet gedomineerd te worden door één lid of een kleine groep leden.

20. De verantwoordelijkheden van het leidinggevend orgaan dienen ten minste het vaststellen, goedkeuren en toezien op de uitvoering te omvatten van:

- a. de algemene bedrijfsstrategie en de belangrijkste beleidslijnen van de uitgever binnen het toepasselijke wet- en regelgevingskader, rekening houdend met de financiële belangen van de uitgever op de lange termijn en de solvabiliteit en belangen van de houders van ART's;
- b. de beleidslijnen die vereist zijn uit hoofde van artikel 34, lid 5, van Verordening (EU) 2023/1114; deze gedragslijnen dienen consistent te zijn met de risicobereidheid en -tolerantie van de uitgever en de kenmerken en behoeften van de cliënten van de uitgever van ART's aan wie ze zullen worden aangeboden en hun toekomstige houders;
- c. de organisatie van de uitgever van ART's, met vermelding van de door het personeel vereiste vaardigheden, kennis en deskundigheid en de nodige middelen;
- d. de algemene risicostrategie, de risicobereidheid van de uitgever en zijn risicobeheerkader, met inbegrip van adequaat beleid en adequate procedures, rekening houdend met de macro-economische omgeving en de bedrijfscyclus, en met vermelding van de betrokkenheid van het leidinggevend orgaan bij risicobeheerkwesties;
- e. een toereikend en doeltreffend kader voor interne controle, met inbegrip van een kader voor risicobeheer en goed functionerende mechanismen voor interne controle, om naleving van toepasselijke regelgevingsvereisten te waarborgen, onder meer met betrekking tot het beheer van de activareserve;
- f. een beloningsbeleid voor uitgevers van significante ART's dat in overeenstemming is met artikel 45, lid 1, van Verordening (EU) 2023/1114⁶;

⁶ Zie de technische reguleringsnormen inzake de minimuminhoud van de governanceregelingen betreffende het beloningsbeleid voor uitgevers van significante ART's overeenkomstig artikel 45, lid 7, punt a), van Verordening (EU) 2023/1114.

- g. het beleid en de procedures om belangenconflicten vast te stellen, te voorkomen, te beheren en openbaar te maken, overeenkomstig artikel 32 van Verordening (EU) 2023/1114⁷;
 - h. regelingen die ervoor moeten zorgen dat de individuele en collectieve geschiktheidsbeoordelingen van het leidinggevend orgaan doeltreffend worden uitgevoerd, dat de samenstelling en het opvolgingsplan van het leidinggevend orgaan passend zijn, en dat het leidinggevend orgaan zijn functies doeltreffend vervult;
 - i. een risicocultuur overeenkomstig titel IV, afdeling 7, die gericht is op het risicobewustzijn en het risicogedrag van de uitgever van ART's;
 - j. een bedrijfscultuur en waarden overeenkomstig titel IV, afdeling 8, die verantwoordelijk en ethisch gedrag bevorderen, met inbegrip van een gedragscode of soortgelijk instrument;
 - k. regelingen die zijn gericht op het waarborgen van de integriteit van de systemen voor boekhoudkundige en financiële verslaglegging, met inbegrip van de financiële en operationele controle en de naleving van de wetgeving en de toepasselijke normen.
21. Bij het vaststellen, goedkeuren en overzien van de tenuitvoerlegging van de in punt 20 genoemde aspecten dient het leidinggevend orgaan ervoor te zorgen dat het bedrijfsmodel en de governance-regelingen rekening houden met alle risico's waaraan de uitgever van ART's wordt of kan worden blootgesteld en met de risico's die zij voor anderen en voor het milieu vormen of kunnen opleveren. Daartoe dienen uitgevers van ART's ook rekening te houden met alle relevante risicofactoren, waaronder ecologische, sociale en governance-risicofactoren (ESG), en de klimaat- en andere milieueffecten die worden veroorzaakt door het energieverbruik van de gebruikte consensus- en valideringsmechanismen in aanmerking te nemen. Andere ESG-risicofactoren die in overweging dienen te worden genomen zijn juridische risico's (verbintenrechtelijke of arbeidsrechtelijke), risico's in verband met mogelijke mensenrechtenschendingen of andere ESG-risicofactoren die van invloed kunnen zijn op het land waar een externe dienstverlener is gevestigd en op het vermogen van die dienstverlener om het overeengekomen niveau van de dienstverlening te waarborgen.
22. Het leidinggevend orgaan dient toezicht te houden op het proces van openbaarmaking, in het bijzonder zoals voorgeschreven door artikel 30 van Verordening (EU) 2023/1114, en de communicatie met externe belanghebbenden en bevoegde autoriteiten.
23. Alle leden van het leidinggevend orgaan dienen op de hoogte te zijn van de algemene bedrijfsactiviteiten, de financiële situatie en de risicosituatie van de uitgever van ART's, waarbij rekening wordt gehouden met het economische klimaat en de bedrijfscyclus, en van besluiten

⁷ Zie de technische reguleringsnormen inzake belangenconflicten overeenkomstig artikel 32, lid 5, van Verordening (EU) 2023/1114.

die zijn genomen die een belangrijke impact hebben op de uitgifte van ART's of andere bedrijfsactiviteiten.

24. Een lid van het leidinggevend orgaan kan verantwoordelijk zijn voor een internecontrolefunctie zoals vermeld in titel V, mits het lid geen andere mandaten heeft die de internecontroleactiviteiten van het lid en de onafhankelijkheid van de internecontrolefunctie in het geding zouden brengen.
25. Het leidinggevend orgaan dient eventuele geïdentificeerde zwakke punten in de uitvoering van processen, strategieën en beleid met betrekking tot de in deze afdeling genoemde verantwoordelijkheden te monitoren, periodiek te evalueren en aan te pakken. Het kader voor governance en de uitvoering daarvan dienen periodiek te worden getoetst en geactualiseerd, rekening houdend met het evenredigheidsbeginsel, zoals verder gespecificeerd in titel I. Wanneer een uitgever van ART's te maken krijgt met belangrijke veranderingen, dient een grondiger toetsing te worden uitgevoerd.
26. Wanneer de uitgevers van ART's rechtspersonen zijn die worden bestuurd door één enkele natuurlijke persoon, overeenkomstig hun statuten en nationale wetgeving, dienen de verwijzingen in deze richtsnoeren naar een leidinggevend orgaan te worden opgevat als van toepassing op die ene persoon die verantwoordelijk is voor de invoering van alternatieve regelingen om een degelijk en prudent bestuur van die uitgever te waarborgen en ervoor te zorgen dat naar behoren rekening wordt gehouden met de governanceregelingen.

2. De bestuursfunctie van het leidinggevend orgaan

27. Het leidinggevend orgaan in zijn bestuursfunctie dient actief betrokken te zijn bij de activiteiten van een uitgever van ART's en dient besluiten te nemen op grond van goede kennis van zaken.
28. Het leidinggevend orgaan in zijn bestuursfunctie dient verantwoordelijk te zijn voor de tenuitvoerlegging van de strategieën en de beleidslijnen die het leidinggevend orgaan heeft vastgesteld en dient de tenuitvoerlegging en passendheid van deze strategieën regelmatig te bespreken met het leidinggevend orgaan in zijn toezichtfunctie. De operationele uitvoering kan door het leidinggevend orgaan van de uitgever van ART's worden verricht.
29. Leden van het leidinggevend orgaan in zijn bestuursfunctie dienen voorstellen, toelichtingen en door het personeel ontvangen informatie op constructieve wijze ter discussie te stellen en deze kritisch te beoordelen wanneer het een oordeel velt en besluiten neemt.
30. Indien van toepassing dient het leidinggevend orgaan in zijn bestuursfunctie het leidinggevend orgaan in zijn toezichtfunctie regelmatig, tijdig en uitvoerig in te lichten en verslag uit te brengen aan het leidinggevend orgaan in zijn toezichtfunctie van alle relevante informatie die het nodig heeft om zijn taken uit te voeren, waaronder de risico's en andere ontwikkelingen die van invloed zijn op de bedrijfsactiviteiten van de uitgever van ART's, bijv. belangrijke besluiten inzake bedrijfsactiviteiten, zijn organisatie en onderliggende technologieën, genomen

risico's en naleving van de risicobereidheid en -strategie, ML-TF-risico's, ICT-incidenten en -rapportage, wezenlijke verliezen door operationeel risico, liquiditeit en activareserve en het beheer daarvan.

3. Toezichthoudende functie van het leidinggevend orgaan

31. Onverminderd de verantwoordelijkheden die hem zijn toegekend overeenkomstig het toepasselijke nationale vennootschapsrecht, dient het leidinggevend orgaan in zijn toezichtfunctie:

- a. toe te zien en controle uit te oefenen op de bestuurlijke besluitvorming en acties en doeltreffend toezicht uit te oefenen op het leidinggevend orgaan in zijn bestuursfunctie, zoals het toezicht houden op en het toetsen van zijn individuele en collectieve prestaties en de uitvoering van de strategie en doelstellingen van de uitgever van ART's;
- b. voorstellen en informatie van leden van het leidinggevend orgaan in zijn bestuursfunctie, evenals zijn besluiten, ter discussie te stellen en kritisch te evalueren;
- c. de doeltreffendheid van het kader voor interne governance van de uitgevers van ART's te waarborgen en periodiek te beoordelen, en passende stappen te ondernemen om eventuele vastgestelde tekortkomingen aan te pakken;
- d. erop toe te zien en te monitoren dat de strategische doelstellingen, de organisatiestructuur en de risicostrategie van de uitgever, zijn risicobereidheid en kader voor risicobeheer, evenals ander beleid (bijv. beleggingsbeleid met betrekking tot de activareserve) consistent worden toegepast;
- e. erop toe te zien dat de risicocultuur van de uitgever van ART's consistent ten uitvoer wordt gelegd;
- f. toe te zien op de uitvoering, actualisering en doeltreffende toepassing van beleid en procedures voor het identificeren, voorkomen, beheren en openbaar maken van belangenconflicten, overeenkomstig artikel 32 van Verordening (EU) 2023/1114;⁸
- g. toe te zien op de integriteit van financiële informatie en verslaglegging, en het kader voor interne controle, met inbegrip van een doeltreffend en solide kader voor risicobeheer;
- h. te waarborgen dat de hoofden van internecontrolefuncties onafhankelijk kunnen handelen en, ongeacht de verantwoordelijkheid om te rapporteren aan andere interne organen, bedrijfsonderdelen of -eenheden, hun bezorgdheid kenbaar kunnen maken

⁸ Zie de technische reguleringsnormen inzake belangenconflicten overeenkomstig artikel 32, lid 5, van Verordening (EU) 2023/1114.

en het leidinggevend orgaan in zijn toezichtfunctie zo nodig rechtstreeks kunnen waarschuwen, wanneer ongunstige risico-ontwikkelingen een negatieve invloed op de uitgever van ART's hebben of kunnen hebben; en

- i. de uitvoering van het interne-auditplan vaststellen en monitoren.

Titel III – Kader voor governance

4. Organisatiekader en -structuur

4.1 Organisatiekader

32. Het leidinggevend orgaan van een uitgever van ART's dient te zorgen voor een passende en transparante organisatie- en operationele structuur voor die uitgever van ART's en dient daar een schriftelijke beschrijving van te hebben. Deze structuur dient het doeltreffende en prudente beheer van de uitgever van ART's en, in voorkomend geval, de groep te bevorderen en aan te tonen.
33. Het leidinggevend orgaan dient ervoor te zorgen dat de internecontrolefuncties over passende financiële en personele middelen beschikken en de bevoegdheden hebben die nodig zijn om hun rol doeltreffend te vervullen. Voor de nalevingsfunctie geldt als minimale eis dat deze onafhankelijk optreedt en dat er een passende scheiding van taken is. De rapportagelijnen en de toewijzing van verantwoordelijkheden dienen duidelijk, welomschreven, coherent, afdwingbaar en naar behoren gedocumenteerd te zijn. De documentatie dient wanneer nodig te worden bijgewerkt.
34. De structuur van de uitgever van ART's mag het vermogen van het leidinggevend orgaan om de risico's van de uitgever of, in voorkomend geval, de groep te overzien en doeltreffend te beheren of het vermogen van de bevoegde autoriteit om doeltreffend toezicht te houden op de uitgever van ART's, niet belemmeren.
35. Het leidinggevend orgaan dient te beoordelen of en hoe eventuele belangrijke veranderingen in de structuur van de groep, indien van toepassing, (bijv. de oprichting van nieuwe dochterondernemingen, fusies en overnames, het afstoten of de liquidatie van delen van de groep, of externe ontwikkelingen) de deugdelijkheid van het organisatiekader van de uitgever van ART's beïnvloeden. Wanneer zwakke punten worden vastgesteld, dient het leidinggevend orgaan eventueel noodzakelijke aanpassingen snel door te voeren.

4.2 Ken uw structuur

36. Het leidinggevend orgaan dient de juridische, organisatie- en operationele structuur van de uitgever van ART's ten volle te kennen en te begrijpen ("ken uw structuur") en ervoor te zorgen

dat die structuur aansluit op de goedgekeurde bedrijfs- en risicostrategie en risicobereidheid, en door haar kader voor risicobeheer wordt gedekt.

37. Het leidinggevend orgaan dient ervoor te zorgen dat de structuur van een uitgever van ART's en, in voorkomend geval, de structuren binnen een groep, rekening houdend met de criteria die zijn vastgelegd in hoofdstuk 7, duidelijk, doeltreffend en transparant zijn voor het personeel, de aandeelhouders en andere belanghebbenden van de instelling en voor de bevoegde autoriteit.
38. Het leidinggevend orgaan dient sturing te geven aan de structuur van de uitgever van ART's alsmede aan zijn ontwikkeling en beperkingen, en zorgt ervoor dat de structuur gerechtvaardigd, efficiënt en niet nodeloos complex is.
39. Wanneer dergelijke structuren worden opgezet, dient het leidinggevend orgaan ervoor te zorgen dat het deze structuren, hun doel en de specifieke risico's die ermee samenhangen, begrijpt en dat de internecontrolefuncties er op passende wijze bij worden betrokken. Dergelijke structuren dienen alleen te worden goedgekeurd en gehandhaafd als hun doel duidelijk vastgesteld en begrepen is, en als het leidinggevend orgaan er zeker van is dat alle belangrijke risico's, met inbegrip van reputatierisico's, zijn vastgesteld, dat alle risico's doeltreffend kunnen worden beheerd en op passende wijze gerapporteerd, en dat doeltreffend toezicht is gewaarborgd. Hoe complexer en ondoorzichtiger de organisatie- en operationele structuur en hoe groter de risico's, des te intensiever het toezicht erop dient te zijn.
40. Uitgevers van ART's dienen bij hun besluitvorming rekening te houden met de resultaten van een risicobeoordeling die is uitgevoerd om vast te stellen of dergelijke structuren zouden kunnen worden gebruikt voor een doel dat verband houdt met het witwassen van geld/de financiering van terrorisme of andere financiële criminaliteit, om ervoor te zorgen dat de uitgever of de sector niet wordt blootgesteld aan een ernstig risico op het witwassen van geld/de financiering van terrorisme. Daartoe dienen uitgevers van ART's ten minste rekening te houden met:
 - a. de mate waarin het rechtsgebied waarin de structuur wordt opgezet daadwerkelijk voldoet aan EU- en internationale normen inzake belastingtransparantie en de bestrijding van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme;
 - b. de mate waarin de structuur een duidelijk economisch en rechtmatig doel dient;
 - c. de mate waarin de structuur zou kunnen worden gebruikt om de identiteit van de uiteindelijk gerechtigde verborgen te houden;
 - d. de mate waarin de reden die mogelijk tot het opzetten van een structuur zal leiden, aanleiding geeft tot zorg;

- e. of de structuur passend toezicht door het leidinggevend orgaan van de instelling of het vermogen van de instelling om de bijbehorende risico's te beheren in de weg zou staan; en
 - f. of de structuur een obstakel vormt voor doeltreffend toezicht door bevoegde autoriteiten.
41. In ieder geval mogen uitgevers van ART's geen ondoorzichtige of nodeloos complexe structuren opzetten die geen duidelijke economische reden of juridisch doel hebben, en evenmin structuren die aanleiding zouden kunnen vormen tot zorg dat ze mogelijk worden opgezet voor een doel dat verband houdt met financiële misdrijven.
42. Uitgevers van ART's dienen hun besluiten te documenteren en in staat te zijn om hun besluiten te rechtvaardigen tegenover bevoegde autoriteiten.
43. Deze structuren en activiteiten, met inbegrip van de vraag of deze in overeenstemming zijn met wetgeving en professionele normen, dienen regelmatig te worden getoetst. Wanneer een interne auditfunctie is ingesteld, dient deze de toetsing uit te voeren volgens een risicogebaseerde aanpak.

5. Organisatiekader in de context van een groep

44. In voorkomend geval dienen uitgevers van ART's ervoor te zorgen dat regelingen, processen en mechanismen voor governance consistent en goed geïntegreerd zijn op groepsbrede basis. Hiertoe dienen uitgevers van ART's ervoor te zorgen dat hun dochterondernemingen die onder Verordening (EU) 2023/1114 vallen soortgelijke regelingen, processen en mechanismen toepassen om robuuste governanceregelingen op groepsbrede basis te waarborgen. Bevoegde functies binnen een uitgever van ART's en zijn dochterondernemingen die onder Verordening (EU) 2023/1114 vallen, dienen op passende wijze met elkaar te communiceren en gegevens en informatie uit te wisselen.
45. Ofschoon beleid en documentatie in afzonderlijke documenten mogen worden opgenomen, dienen uitgevers van ART's te overwegen deze te combineren of ze op te nemen in één enkel kaderdocument voor governance.

6. Uitbesteding⁹

46. Het leidinggevend orgaan dient het uitbestedingsbeleid van een uitgever van ART's goed te keuren, regelmatig te herzien en bij te werken, waarbij het ervoor dient te zorgen dat de benodigde wijzigingen tijdig ten uitvoer worden gelegd.

⁹Dit hoofdstuk dient, waar van toepassing, te worden gelezen in samenhang met afdeling 12.3 van deze richtsnoeren. Uitgevers van ART's dienen, voor zover van toepassing, te verwijzen naar de EBA-richtsnoeren inzake uitbesteding, rekening houdend met de toepassing van het evenredigheidsbeginsel.

47. In het uitbestedingsbeleid dient rekening te worden gehouden met het uitbestedingseffect op de bedrijfsactiviteiten van een uitgever van ART's en de daarmee gepaard gaande risico's (zoals operationele risico's, waaronder juridische en IT-risico's, reputatie- en concentratierisico's).
48. Het beleid dient de rapportage- en monitoringregelingen te bevatten die vanaf het begin tot het einde van de uitbestedingsovereenkomsten worden geïmplementeerd (inclusief het due diligence-proces en de risicobeoordeling, het beheer en de monitoring van de overeenkomst, de beëindiging, noodplannen en exitstrategieën).
49. Uitbesteding van functies kan er niet toe leiden dat de verantwoordelijkheden van het leidinggevend orgaan worden gedelegeerd. Een uitgever van ART's blijft volledig verantwoordelijk voor alle uitbestede diensten en activiteiten en de hieruit voortvloeiende managementbesluiten. In het beleidsdocument inzake uitbesteding dient dus duidelijk te worden vastgelegd dat uitbesteding de uitgever van ART's niet ontslaat van haar wettelijke verplichtingen en verantwoordelijkheden.
50. In het beleidsdocument dient te worden vastgelegd dat uitbestedingsregelingen een doelmatig toezicht ter plekke en op afstand niet mogen belemmeren en niet mogen indruisen tegen beperkingen inzake toezicht op het gebied van diensten en activiteiten. Het beleid dient ook betrekking te hebben op uitbestedingsovereenkomsten binnen de groep en in voorkomend geval rekening te houden met eventuele specifieke omstandigheden binnen de groep.
51. Uitgevers van ART's dienen te allen tijde voldoende substantie te behouden en geen "lege hulzen" of "brievenbusmaatschappijen" te worden. Hiertoe dienen zij:
 - a. te allen tijde te voldoen aan de voorwaarden van hun vergunning, hetgeen ook inhoudt dat het leidinggevend orgaan doeltreffend zijn verantwoordelijkheden uitoefent zoals beschreven in afdeling I van deze richtsnoeren;
 - b. een helder en transparant organisatiekader en een heldere en transparante structuur in stand te houden die hen in staat stelt aan de wettelijke en regelgevingsvereisten te voldoen;
 - c. wanneer operationele taken van internecontrolefuncties worden uitbesteed, passend toezicht uit te oefenen en in staat te zijn de risico's die voortvloeien uit de uitbesteding van kritieke of belangrijke functies te beheren; en
 - d. voldoende middelen en capaciteiten te hebben om a) tot en met c) na te leven.

Titel IV – Risicocultuur en gedragsregels

7. Risicocultuur

52. Een degelijke, zorgvuldige en consistente risicocultuur dient een sleutelement te zijn van doeltreffend risicobeheer door uitgevers van ART's en dient deze uitgevers in staat te stellen degelijke en geïnformeerde beslissingen te nemen die in overeenstemming zijn met hun risicostrategie en risicobereidheid.
53. Uitgevers van ART's dienen een geïntegreerde en bedrijfsbrede risicocultuur te ontwikkelen die is gebaseerd op een volledig inzicht in en een holistisch perspectief op de risico's waaraan zij (zouden kunnen) worden blootgesteld, met inbegrip van ESG-risico's, de risico's voor houders van activa, voor markten, operationele risico's, ML-FT-risico's, liquiditeitsrisico's en de risico's die verbonden zijn aan de belegging van de activareserve, het risico voor de uitgever van ART's zelf en de wijze waarop zij worden beheerd, rekening houdend met de risicotolerantie van de uitgever van ART's, en de belangenconflicten die kunnen ontstaan als gevolg van de verwevenheid van spelers in het crypto-ecosysteem.
54. Uitgevers van ART's dienen een risicocultuur te ontwikkelen door middel van beleid, communicatie en opleiding van personeel inzake de activiteiten, de strategie en het risicoprofiel van de uitgever van ART's, en stemmen hun communicatie en personeelsopleiding af op de verantwoordelijkheden van het personeel als het gaat om het nemen en beheren van risico's.
55. Personeelsleden dienen zich volledig bewust te zijn van hun verantwoordelijkheden op het gebied van risicobeheer. Risicobeheer is niet uitsluitend een taak van risicospecialisten of werknemers in een internecontrolefunctie. De verantwoordelijkheid voor het dagelijks risicobeheer in overeenstemming met het beleid, de procedures en controles van de uitgevers van ART's, rekening houdend met de risicotolerantie en risicobereidheid van de uitgever van ART's dient in hoofdzaak bij de bedrijfsonderdelen of -eenheden te berusten, waarbij het leidinggevend orgaan toezicht uitoefent.
56. Een sterke risicocultuur dient het volgende te omvatten, zonder daartoe beperkt te zijn:
 - a. Toon aan de top: het leidinggevend orgaan is verantwoordelijk voor het vaststellen en communiceren van de kernwaarden en verwachtingen van de uitgever van ART's. De leden dienen deze waarden in hun gedrag tot uiting te brengen. Het leidinggevend orgaan dient bij te dragen aan de interne communicatie van kernwaarden en verwachtingen naar het personeel. Personeelsleden dienen in overeenstemming met alle toepasselijke wet- en regelgeving te handelen en direct melding te doen van waargenomen niet-naleving binnen of buiten de instelling (bijv. aan de bevoegde autoriteit middels een klokkenluidersprocedure).
 - b. Verantwoording: relevante personeelsleden op alle niveaus dienen de kernwaarden van de uitgever van ART's en, voor zover noodzakelijk voor hun functie, zijn risicotolerantie en risicobereidheid te kennen en te begrijpen. Zij dienen in staat te zijn om hun functies uit te oefenen en dienen zich ervan bewust te zijn dat ze

verantwoording moeten afleggen voor hun acties ten aanzien van het risicogedrag van de uitgever van ART's.

- c. Doeltreffende communicatie en kritiek: een goede risicocultuur dient een klimaat van open communicatie en het daadwerkelijk ter discussie stellen van zaken waarin besluitvormingsprocessen de aanzet vormen tot een brede reeks standpunten, te bevorderen, de gelegenheid te bieden bestaande praktijken te toetsen, een constructieve kritische houding onder het personeel aan te wakkeren, en een open en constructieve betrokkenheid in de hele organisatie te bevorderen.
- d. Prikkel: passende prikkels dienen een sleutelrol te spelen bij het afstemmen van het risicogedrag op het risicoprofiel van de uitgever van ART's en zijn langetermijnbelangen, met name voor uitgevers van significante ART's.

8. Bedrijfswaarden en gedragscode

- 57. Het leidinggevend orgaan dient hoge ethische en professionele normen te ontwikkelen, vast te stellen, in acht te nemen en te bevorderen, rekening houdend met de specifieke behoeften en kenmerken van de uitgever van ART's, en dient de uitvoering van dergelijke normen te waarborgen (door middel van een gedragscode of soortgelijk instrument). Het dient ook toe te zien op de naleving van deze normen door het personeel. Het leidinggevend orgaan kan, in voorkomend geval, de groepsbrede normen van de uitgever van ART's of gemeenschappelijke normen die verenigingen of andere relevante organisaties hebben uitgebracht, vaststellen en ten uitvoer leggen.
- 58. Uitgevers van ART's dienen te waarborgen dat er geen sprake is van discriminatie van personeelsleden op basis van geslacht, ras, huidskleur, etnische of sociale afkomst, genetische kenmerken, taal, godsdienst of levensovertuiging, politieke of andere overtuigingen, het behoren tot een nationale minderheid, eigendom, geboorte, invaliditeit, leeftijd of seksuele gerichtheid.
- 59. Het beleid van uitgevers van significante ART's dient genderneutraal te zijn¹⁰. Dit betreft, maar is niet beperkt tot, het beleid ten aanzien van beloning, werving, loopbaanontwikkeling en opvolging, toegang tot opleiding en mogelijkheden om te solliciteren naar interne vacatures. Uitgevers van ART's dienen alle personeelsleden, ongeacht hun geslacht, gelijke kansen¹¹ te bieden, ook met betrekking tot loopbaanperspectieven, en streven naar een betere vertegenwoordiging van het ondervertegenwoordigde geslacht in functies binnen het

¹⁰ Zie de technische reguleringsnormen inzake de minimuminhoud van de governanceregelingen betreffende het beloningsbeleid voor uitgevers van significante ART's overeenkomstig artikel 45, lid 7, punt a), van Verordening (EU) 2023/1114;

¹¹ Zie ook Richtlijn 2006/54/EG van het Europees Parlement en de Raad van 5 juli 2006 betreffende de toepassing van het beginsel van gelijke kansen en gelijke behandeling van mannen en vrouwen in arbeid en beroep

leidinggevend orgaan. Uitgevers van ART's dienen de ontwikkelingen in de loonkloof tussen mannen en vrouwen te monitoren.

60. De ten uitvoer gelegde normen dienen zich te richten op het versterken van de solide governanceregelingen van de uitgever van ART's en op het terugdringen van de risico's waaraan de uitgever is blootgesteld, met name operationele en reputatierisico's, die een aanzienlijke ongunstige impact op de winstgevendheid en duurzaamheid van een uitgever van ART's kunnen hebben als gevolg van boetes, proceskosten, door bevoegde autoriteiten opgelegde beperkingen, andere financiële en strafrechtelijke sancties, en het verlies aan merkwaarde en consumentenvertrouwen.
61. Het leidinggevend orgaan dient een helder en gedocumenteerd beleid te voeren ten aanzien van de wijze waarop aan deze normen dient te worden voldaan. Dit beleid dient:
 - a. personeelsleden eraan te herinneren dat alle activiteiten van de uitgever van ART's moeten worden verricht overeenkomstig de toepasselijke wetgeving en de ondernemingswaarden van de uitgever;
 - b. risicobewustzijn te bevorderen door middel van een sterke risicocultuur overeenkomstig titel IV, afdeling 7 van deze richtsnoeren, waarin de verwachting van het leidinggevend orgaan tot uiting wordt gebracht dat activiteiten de vastgestelde risicobereidheid en door de uitgever van ART's vastgestelde limieten en de respectieve verantwoordelijkheden van personeelsleden niet zullen overschrijden;
 - c. beginselen uiteen te zetten aangaande en voorbeelden te verstrekken van toelaatbaar en ontoelaatbaar gedrag, met name in verband met de opgave van onjuiste financiële gegevens en financieel wangedrag, economische en financiële misdrijven waaronder, maar niet beperkt tot, fraude, witwassen van geld en terrorismefinanciering, anti-trustpraktijken, financiële sancties, omkoping en corruptie, marktmanipulatie, misleidende verkopen en andere schendingen van wetgeving inzake consumentenbescherming, en fiscale misdrijven, hetzij rechtstreeks hetzij onrechtstreeks gepleegd;
 - d. aan te geven dat van personeelsleden niet alleen wordt verwacht dat zij de wettelijke en regelgevingsvereisten en het interne beleid naleven, maar ook dat zij zich eerlijk en integer gedragen en hun taken uitvoeren met de nodige bekwaamheid, zorgvuldigheid en toewijding; en
 - e. ervoor te zorgen dat personeelsleden zich bewust zijn van de potentiële interne en externe disciplinaire maatregelen, gerechtelijke procedures en sancties die kunnen volgen op wangedrag en onaanvaardbaar gedrag.

62. Uitgevers van ART's dienen de naleving van dergelijke normen te controleren en te zorgen voor bewustzijn bij personeelsleden, bijv. door het aanbieden van opleiding.

Titel V – Kader en mechanismen voor interne controle

9. Kader voor interne controle

63. Uitgevers van ART's dienen een cultuur te ontwikkelen en te handhaven die een positieve houding jegens risicobeheersing en naleving binnen de instelling aanmoedigt, evenals een robuust en alomvattend kader voor interne controle. Krachtens dit kader zijn de bedrijfsonderdelen of interne eenheden van uitgevers van ART's verantwoordelijk voor het beheren van de risico's die zij lopen bij het uitvoeren van hun activiteiten en beschikken zij over controles die de naleving van interne en externe vereisten waarborgen. Als onderdeel van dit kader dienen uitgevers van ART's te beschikken over een permanente en doeltreffende interne nalevingsfunctie met passend en voldoende gezag, status en toegang tot het leidinggevend orgaan om haar taak te vervullen, evenals over een risicobeheerkader. Uitgevers van ART's dienen ook een interne risicobeheer- en auditfunctie te hebben, waar dat evenredig is met inachtneming van de criteria in titel I. In elk geval dient de uitgever van ART's te beschikken over passend beleid en procedures voor risicobeheer en audit.
64. Het kader voor interne controle van de betrokken uitgever van ART's dient op individuele basis te worden aangepast aan het specifieke karakter van haar activiteiten, haar complexiteit en de bijbehorende risico's, rekening houdend met de groepscontext. Binnen een groepscontext dienen uitgevers van ART's de uitwisseling van de benodigde informatie op een wijze te organiseren die waarborgt dat elk leidinggevend orgaan, elk bedrijfsonderdeel en elke interne eenheid, waaronder elke internecontrolefunctie, in staat is zijn/haar taken uit te voeren.
65. Het kader voor interne controle heeft betrekking op de hele organisatie, met inbegrip van de verantwoordelijkheden en taken van het leidinggevend orgaan, en de activiteiten van alle bedrijfsonderdelen en interne eenheden, waaronder internecontrolefuncties, het gebruik van externe dienstverleners en distributiekkanalen.
66. Het kader voor interne controle van een uitgever van ART's dient het volgende te waarborgen:
- a. doeltreffende en efficiënte verrichtingen, onder meer met betrekking tot de uitgifte van ART's;
 - b. adequate identificatie, meting en beperking van risico's, met inbegrip van operationele risico's en risico's in verband met ICT, overeenkomstig Verordening (EU) 2022/2554;
 - c. de betrouwbaarheid van financiële en niet-financiële informatie die intern of extern wordt gerapporteerd;
 - d. solide administratieve en boekhoudkundige procedures; en
 - e. naleving van wetten, regelgeving, toezichtvereisten en het interne beleid en de interne procedures, regels en besluiten van de uitgever van ART's.

10. Invoering van een kader voor interne controle

67. Het leidinggevend orgaan dient verantwoordelijk te zijn voor de totstandbrenging en monitoring van de adequaatheid en doeltreffendheid van het kader voor interne controle, zijn procedures en mechanismen, en voor het toezicht op alle bedrijfsonderdelen en interne eenheden, met inbegrip van internecontrolefuncties (zoals taken op het gebied van naleving, risicobeheer en interne audit, voor zover ingesteld). Uitgevers van ART's dienen adequate schriftelijke beleidslijnen, mechanismen en procedures voor interne controle op te stellen, bij te houden en regelmatig bij te werken, die moeten worden goedgekeurd door het bestuursorgaan. Wanneer er geen risicobeheerfunctie is ingesteld, dient het leidinggevend orgaan verantwoordelijk te zijn voor het vaststellen en monitoren van toereikende procedures en toereikend beleid voor risicobeheer.
68. Uitgevers van ART's dienen te beschikken over een duidelijk, transparant en gedocumenteerd besluitvormingsproces en te zorgen voor een heldere toewijzing van verantwoordelijkheden en bevoegdheden binnen haar kader voor interne controle, met inbegrip van haar bedrijfsonderdelen, interne eenheden en internecontrolefuncties.
69. Uitgevers van ART's dienen alle personeelsleden van dit beleid en van deze mechanismen en procedures op de hoogte te stellen, evenals van belangrijke wijzigingen daarop.
70. De internecontrolefuncties dienen te controleren of het beleid, de mechanismen en de procedures die worden uiteengezet in het kader voor interne controle, correct ten uitvoer worden gelegd in hun respectieve bevoegdheidsgebieden.
71. Internecontrolefuncties dienen bij het leidinggevend orgaan regelmatig schriftelijk verslag uit te brengen over grote vastgestelde gebreken. Deze rapporten dienen voor elk nieuw vastgesteld belangrijk gebrek de relevante betrokken risico's, een effectbeoordeling, aanbevelingen en te nemen corrigerende maatregelen te bevatten. Het leidinggevend orgaan dient de bevindingen van de internecontrolefuncties tijdig en doeltreffend op te volgen en toereikende herstelacties te eisen. Er dient een formele follow-upprocedure voor bevindingen en corrigerende maatregelen te worden opgesteld.

11. Het kader voor risicobeheer

72. Als onderdeel van het algehele kader voor interne controle dienen uitgevers van ART's te beschikken over een holistisch, uitgeverbreed kader voor risicobeheer dat zich uitstrekt over al hun bedrijfsonderdelen en interne eenheden, met inbegrip van internecontrolefuncties, waarin het economische belang van al hun risicoblootstellingen, met inbegrip van de risico's die de uitgever van ART's voor zichzelf vormt, de houders van activa, operationele risico's en risico's die voortvloeien uit de activareserve, volledig wordt erkend.
73. Het risicobeheerkader dient de uitgevers van ART's in staat te stellen volledig geïnformeerde beslissingen te nemen over alle risico's waaraan zij blootgesteld (zouden kunnen) worden, met

inbegrip van ICT-risico's in overeenstemming met Verordening (EU) 2022/2554¹² en afdeling 12. Het risicobeheerkader moet alle risico's omvatten, met inbegrip van actuele risico's en toekomstige risico's waaraan de uitgevers van ART's kunnen worden blootgesteld. Risico's dienen bottom-up en top-down te worden beoordeeld, binnen elk bedrijfsonderdeel en over alle bedrijfsonderdelen heen, waarbij gebruik wordt gemaakt van consistente terminologie en onderling verenigbare methodieken binnen de gehele uitgever van ART's en op geconsolideerd niveau, voor zover van toepassing. Het kader voor risicobeheer dient alle relevante risico's te omvatten, waarbij zowel financiële als niet-financiële risico's op passende wijze in aanmerking worden genomen, met inbegrip van concentratie-, operationele, IT-, reputatie-, juridische, gedrags- en ESG-risico's. Ook dient rekening te worden gehouden met het uit de reserveactiva voortvloeiende kredietrisico, het marktrisico, het concentratierisico en het liquiditeitsrisico.

74. Het kader voor risicobeheer van een uitgever van ART's dient beleid, procedures, risicolimieten en risicocontroles te bevatten die zorgen voor adequate, tijdige en permanente identificatie, meting of beoordeling, monitoring, beheer, beperking en rapportage van de risico's op het niveau van het bedrijfsonderdeel, de interne eenheid, de uitgever van ART's en op groepsniveau, voor zover van toepassing.
75. Dit kader dient specifieke sturing aan de uitvoering van de risicostrategieën van de uitgever van ART's te geven. Dit betekent dat zo nodig interne limieten dienen te worden vastgesteld en gehandhaafd die stroken met de risicotolerantie en risicobereidheid van de uitgever van ART's, en overeenstemmen met het deugdelijk functioneren, de operationele weerbaarheid, de financiële kracht, en de strategische doelstellingen van de uitgever van ART's. Het risicoprofiel van een uitgever van ART's dient binnen de vastgestelde limieten te worden gehouden. Het kader voor risicobeheer dient te waarborgen dat er, wanneer risicolimieten worden overschreden, een vaste procedure is om daar melding van te doen en dat er zorg wordt gedragen voor een passende follow-upprocedure.
76. Het kader voor risicobeheer dient aan een onafhankelijke interne beoordeling te worden onderworpen, bijvoorbeeld door de interne auditfunctie, en regelmatig te worden getoetst aan de risicotolerantie en risicobereidheid van de uitgever van ART.
77. Er dienen mechanismen voor regelmatige en transparante rapportage te worden ingevoerd zodat het leidinggevend orgaan en alle relevante eenheden binnen een uitgever van ART's op tijd accurate, beknopte, begrijpelijke en zinvolle rapporten ontvangen en zij belangrijke gegevens kunnen uitwisselen over de identificatie, de meting of beoordeling, de monitoring en het beheer van risico's. Het kader voor rapportage dient nauwkeurig te worden omschreven en gedocumenteerd.
78. Een doeltreffende communicatie en bewustzijn op het gebied van risico's en de risicostrategie is van cruciaal belang voor het gehele risicobeheerproces, met inbegrip van de beoordelings-

¹² Verordening (EU) 2022/2554 van het Europees Parlement en de Raad van 14 december 2022 betreffende digitale operationele weerbaarheid voor de financiële sector: [Bureau voor publicaties \(europa.eu\)](https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2022/2554/oj)

en besluitvormingsprocessen, en helpt besluiten te voorkomen die het risiconiveau vergroten zonder dat men dat beseft. Doeltreffende risicorapportage behelst dat risico's intern naar behoren in aanmerking worden genomen en dat er wordt gecommuniceerd over de risicostrategie en relevante risicogegevens (bijv. blootstellingen en belangrijke risico-indicatoren), zowel horizontaal binnen de uitgever van ART's, als naar boven en naar beneden in de managementketen.

12. Operationeel risicomanagement en operationele weerbaarheid

79. Een uitgever van ART's moet beschikken over een adequaat kader voor operationeel risicobeheer en een kader voor operationele weerbaarheid. Dit omvat doeltreffende beleidsmaatregelen en processen om:
- a. operationele risico's tijdig te identificeren, beoordelen, evalueren, bewaken, rapporteren en beperken; en
 - b. dreigingen en potentiële mislukkingen te identificeren en zich ertegen te beschermen, erop te reageren en zich eraan aan te passen, evenals ervan te herstellen en te leren van ontwrichtende gebeurtenissen om de impact ervan op de uitvoering van kritieke of belangrijke functies tot een minimum te beperken¹³.
80. Als onderdeel van het kader voor risicobeheer dient het leidinggevend orgaan van een uitgever van ART's strategieën, beleidslijnen en processen voor het beheer van operationeel risico en operationele weerbaarheid goed te keuren, met inbegrip van de risicobereidheid voor operationeel risicokader en de risicotolerantie voor verstoring van kritieke of belangrijke functies¹⁴. Deze strategieën, beleidslijnen en processen moeten periodiek worden herzien en waar nodig bijgewerkt.
81. Het leidinggevend orgaan zorgt ervoor dat dit beleid en deze processen effectief worden geïmplementeerd, volledig worden geïntegreerd in het algehele risicobeheerkader van de uitgever van ART's, met inbegrip van het risico in verband met het gebruik van derde entiteiten, en effectief aan het relevante personeel worden gecommuniceerd.
82. Een uitgever van ART's dient de verantwoordelijkheden voor het beoordelings- en beheersysteem voor het operationele risico en de operationele weerbaarheid duidelijk toe te wijzen.

¹³ BCBS Principles for Operational Resilience, maart 2021, <https://www.bis.org/bcbs/publ/d516.pdf>

¹⁴ Tolerantie voor verstoring is de mate van verstoring ten gevolge van alle typen operationeel risico die een uitgever bereid is te aanvaarden, gegeven een reeks ernstige maar plausibele scenario's.

83. Een uitgever van ART's dient zijn blootstelling aan operationeel risico te identificeren, relevante gegevens over operationeel risico bij te houden, waaronder gegevens over materieel verlies, en een scenarioanalyse uit te voeren.
84. Een uitgever van ART's dient zijn kritieke activiteiten te identificeren, in overeenstemming met zijn benadering van operationele weerbaarheid, en de mensen, technologie, processen, gegevens, faciliteiten, derden, met inbegrip van intragroepentiteiten, en de interconnecties en onderlinge afhankelijkheden tussen hen in kaart te brengen die nodig zijn voor het vervullen van kritieke of belangrijke functies in een terugkerende situatie en zelfs in het geval van een verstoring.
85. Het kader voor het beheer van operationele risico's en operationele weerbaarheid dient regelmatig te worden geëvalueerd door interne of externe auditors die over de nodige kennis beschikken om dergelijke beoordelingen uit te voeren. Het kader voor het beheer van operationele risico's en het operationele weerbaarheidskader dienen met voldoende en toereikende personele en technische middelen te worden toegerust. Het beoordelingssysteem voor operationele risico's en het kader voor operationele weerbaarheid van de uitgever van ART's dienen volledig worden geïntegreerd in het risicobeheerkader van de uitgever.
86. Er dient een systeem voor rapportage aan het leidinggevend orgaan te worden ingevoerd dat voorziet in adequate rapporten over het operationele risico en de operationele weerbaarheid van relevante functies binnen de uitgever van ART's. De uitgever van ART's dient te beschikken over procedures om, voor zover relevant, onmiddellijk passende maatregelen te nemen.
87. De uitgever van ART's dient het operationele risico dat inherent is aan de uitgever van de activiteiten, processen en systemen van ART's te identificeren en te beoordelen om ervoor te zorgen dat de inherente risico's goed worden begrepen.
88. Gelet op titel I over de toepassing van het evenredigheidsbeginsel, dient de uitgever van ART's een reeks scenario's te identificeren, analyseren en meten, met inbegrip van gebeurtenissen met een lage waarschijnlijkheid en gebeurtenissen met een hoge ernst, waarvan sommige zouden kunnen leiden tot ernstige verliezen door operationeel risico. Inputs voor de scenarioanalyses zijn onder andere relevante interne en externe verliesgegevens, informatie uit zelfevaluaties, meningen van experts, het raamwerk voor interne controle, toekomstgerichte meetgegevens, analyses van de onderliggende oorzaak en het procesraamwerk, voor zover van toepassing. Het scenarioanalyseproces dient te worden gebruikt om een reeks gevolgen van potentiële gebeurtenissen te ontwikkelen, inclusief effectbeoordelingen voor risicobeheersdoelinden, als aanvulling op andere hulpmiddelen die zijn gebaseerd op historische gegevens of huidige risicobeoordelingen.
89. Met inachtneming van titel I mogen kleine en niet-complexe uitgevers van ART's een kwalitatieve aanpak van risicobeoordeling hanteren, terwijl grote of complexe instellingen een meer verfijnde benadering dienen te hebben, waaronder, indien beschikbaar, het gebruik van interne en externe verliesgegevens als informatiebron voor de scenarioanalyse.

12.1 Goedkeuring van nieuwe producten, systemen en processen

90. De uitgever van ART's dient te beschikken over beleidslijnen en procedures voor de beoordeling en goedkeuring van nieuwe producten, processen en systemen, onder meer met betrekking tot de nieuwe uitgifte van ART's en daarmee verband houdende processen en systemen.
91. In het goedkeuringsproces dient rekening te worden gehouden met alle risico's, inclusief juridische en ICT-risico's, bij de lancering van nieuwe producten en bij de implementatie van nieuwe processen en systemen, en moet risico's omvatten met betrekking tot mensen, processen, systemen en externe gebeurtenissen.
92. Ook dient in dit proces rekening te worden gehouden met de effecten op de levering van kritieke of belangrijke functies en op de interconnecties en onderlinge afhankelijkheden daarvan, alsook met wijzigingen in het operationele risicoprofiel van de uitgevers van ART's, met inbegrip van veranderingen in het risico in verband met bestaande producten of activiteiten, de nodige interne controles, risicobeheerprocessen en risicobeperking.
93. De uitgever van ART's dient te zorgen voor de beoordeling van de evolutie van de risico's die gepaard gaan met nieuwe producten, systemen en processen in de tijd, gedurende de volledige levenscyclus van producten, activiteiten of diensten.
94. Uitgevers van ART's dienen, ook met betrekking tot nieuwe producten, processen en systemen, te beschikken over een sterk internecontrolesysteem overeenkomstig titel V om ervoor te zorgen dat de uitgever van ART's efficiënte en effectieve activiteiten heeft, zijn activareserve vrijwaart, betrouwbare informatie produceert en voldoet aan de toepasselijke wet- en regelgeving.

12.2 ICT-risicobeheer

95. Uitgevers van ART's dienen een ICT-risicobeheerkader op te zetten in overeenstemming met de vereisten die zijn vastgesteld bij Verordening (EU) 2022/2554. In dit verband dienen uitgevers van ART's te beschikken over een intern governance- en controlekader dat een effectief en voorzichtig beheer van ICT-risico's waarborgt om een hoog niveau van digitale operationele weerbaarheid te bereiken¹⁵.

12.3 Afspraken met derde entiteiten voor de exploitatie van de activareserve, voor de belegging van de reserveactiva, de bewaarneming van de reserveactiva of de distributie van de activagerelateerde tokens aan het publiek

96. Het leidinggevend orgaan van een uitgever van ART's die regelingen heeft getroffen met derde entiteiten voor het beheren van de activareserve, voor de belegging van de reserveactiva, voor de bewaarneming van de reserveactiva of, waar toepasselijk, voor de distributie van de activagerelateerde tokens aan het publiek of voor plannen voor het aangaan van dergelijke regelingen, moet een beleid inzake de vereisten voor de operationele afhankelijkheid van deze derde entiteiten goedkeuren, regelmatig herzien en actualiseren en zorgen voor de uitvoering ervan op individuele en, indien van toepassing, groepsbrede basis.
97. Dit beleid omvat de belangrijkste fasen van de levenscyclus van deze regelingen met derde partijen, met een omschrijving van de beginselen, verantwoordelijkheden en processen in relatie tot de uitbesteding. Het beleid dient met name ten minste het volgende te behelzen:
- a. de verantwoordelijkheden van het leidinggevend orgaan, met inbegrip van zijn betrokkenheid, indien van toepassing, bij de besluitvorming;
 - b. de betrokkenheid van bedrijfsonderdelen, internecontrolefuncties en andere personen ten aanzien van die regelingen;
 - c. de planning en structurering van regelingen met derden, inclusief de definitie van bedrijfsvereisten met betrekking tot het gebruik van derden.
 - d. de identificatie, beoordeling en het beheer van risico's in overeenstemming met afdeling 11;
 - e. due diligence-controles bij toekomstige derde partijen;
 - f. beleid en procedures voor het identificeren, voorkomen, beheren en openbaar maken van belangenconflicten, overeenkomstig artikel 32 van Verordening (EU) 2023/1114;

¹⁵ Zie Verordening (EU) 2022/2554, PB L 333 van 27.12.2022, blz. 1-79.

- g. bedrijfscontinuïteitsplanning en exitstrategieën om de operationele weerbaarheid van de uitgever van ART's te garanderen in het geval van een storing of verstoring bij een derde entiteit die de levering van kritieke activiteiten beïnvloedt. In de bedrijfscontinuïteits- en exitplannen van de uitgever van ART's dient de substitueerbaarheid van de derde entiteit die hij gebruikt voor kritieke bedrijfsactiviteiten beoordeeld te worden, evenals andere haalbare alternatieven die de operationele weerbaarheid kunnen vergemakkelijken in het geval van een storing bij een derde entiteit, zoals het weer intern terughalen van de activiteit;
 - h. de wijze van goedkeuring van nieuwe regelingen;
 - i. de implementatie, het toezicht op en het beheer van deze regelingen, met inbegrip van de voortdurende beoordeling van de prestaties van de derde entiteiten om ervoor te zorgen dat de relatie binnen de risicobereidheid van de uitgever van ART's en de tolerantie voor verstoring van kritieke bedrijfsactiviteiten en kernbedrijfsonderdelen blijft;
 - j. de procedures voor kennisgeving aan en reactie op wijzigingen van een regeling door derde entiteiten;
 - k. de onafhankelijke toetsing van en controle op de naleving van de wettelijke en regelgevingsvereisten en dito beleid;
 - l. de verlengingsprocessen voor regelingen met derde entiteiten;
 - m. de documentatie en het bijhouden van gegevens; en
 - n. de exitstrategieën en de beëindigingsprocedures, inclusief een voorschrift voor een gedocumenteerd exitplan voor elke regeling met een derde entiteit, wanneer een dergelijke exit mogelijk wordt geacht, rekening houdend met mogelijke dienstonderbrekingen of de onverwachte beëindiging van een regeling.
98. Uitgevers van ART's dienen de potentiële impact van regelingen met derde entiteiten op hun operationele risico en operationele weerbaarheid te beoordelen, in overeenstemming met afdeling 12, en dienen rekening te houden met de beoordelingsresultaten wanneer ze beslissen of een functie moet worden uitgevoerd door een derde entiteit en dienen eveneens passende maatregelen te treffen om onnodige bijkomende operationele risico's te vermijden alvorens deze regelingen aan te gaan.
99. In het kader van de risicobeoordeling moet de uitgever van ART's ook rekening houden met de verwachte baten en kosten van de voorgestelde regeling, met inbegrip van het afwegen van eventuele risico's die kunnen worden verminderd of beter kunnen worden beheerst tegen de risico's die voortvloeien uit de voorgestelde regeling, waarbij ten minste rekening wordt gehouden met de maatregelen die door de uitgever van ART's en door de dienstverlener zijn genomen om die risico's te beheren en te beperken.

100. Bij de uitvoering van de risicobeoordeling voorafgaand aan de afhankelijkheid van een derde entiteit en tijdens de voortdurende monitoring van de prestaties van de derde entiteit, dient de uitgever van ART's ten minste:
- a. de relevante functies en de bijbehorende gegevens en systemen te inventariseren en in te delen naar gevoeligheid en benodigde veiligheidsmaatregelen;
 - b. een grondige op risico's gebaseerde analyse te verrichten van de functies en de bijbehorende gegevens en systemen die worden overwogen voor de regeling, en de potentiële risico's aan te pakken, vooral de operationele risico's, inclusief juridische, ICT-, nalevings- en reputatierisico's, en de beperkingen van het toezicht in verband met de landen waar de diensten worden of kunnen worden verleend.
 - c. de geografische afhankelijkheden en het beheer van gerelateerde risico's in aanmerking te nemen. Deze risico's kunnen betrekking hebben op de economische, financiële, politieke, juridische en regelgevende omgeving in de jurisdictie(s) waar de desbetreffende dienst zal worden verleend.
101. Alvorens een overeenkomst aan te gaan met een derde partij en rekening houdend met de risico's, waaronder operationele risico's en tegenpartijrisico, dienen uitgevers van ART's er in hun selectie- en beoordelingsproces voor te zorgen dat de derde entiteit geschikt is.
102. Uitgevers van ART's dienen erop toe te zien dat de derde entiteit een adequate bedrijfsreputatie, passende en toereikende bekwaamheden, deskundigheid, capaciteit, middelen (bijv. personeel, IT, financieel), organisatiestructuur en, indien van toepassing, de vereiste wettelijke vergunning(en) of registratie(s) heeft om de kritieke of belangrijke functie op betrouwbare en professionele wijze te verrichten zodat deze tijdens de loop van het conceptcontract aan zijn verplichtingen kan voldoen.
103. Aanvullende factoren die bij het verrichten van een due diligence-onderzoek naar een potentiële derde entiteit in ogenschouw worden genomen, zijn onder meer, zonder hiertoe beperkt te zijn:
- a. haar bedrijfsmodel, karakter, omvang, complexiteit, financiële situatie, eigendoms- en groepsstructuur;
 - b. de reeds beoordeelde langetermijnrelaties met de derde entiteit die diensten verleent aan de uitgever van ART's;
 - c. de mate waarin de dienst en de dienstverlener substitueerbaar zijn, met inbegrip van de mogelijkheid om de overeenkomst met een derde partij te beëindigen en over te stappen op een andere dienstverlener of de kritieke dienst weer intern te verlenen, of de mogelijke gevolgen van een dergelijke substitutie voor de kritieke activiteiten van de uitgever van ART's;

- d. of de dienstverlenende derde partij al dan niet onder toezicht van de bevoegde autoriteiten staat.
104. Uitgevers van ART's dienen de nodige maatregelen te treffen om ervoor te zorgen dat dienstverleners handelen op een wijze die strookt met hun waarden en gedragscode.
105. Uitgevers van ART's dienen er te allen tijde voor te zorgen dat de derde partij die zij gebruiken om ART's onder het publiek te verspreiden, voldoet aan de procedures die de naleving waarborgen van de verplichtingen met betrekking tot de preventie van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme op grond van Richtlijn (EU) 2015/849 en, indien van toepassing, Verordening (EU) 2023/1113 betreffende bij geldovermakingen en overdrachten van bepaalde cryptoactiva te voegen informatie. De derde entiteit dient in haar internecontrolesystemen te zorgen voor een voortdurende naleving van de verplichtingen met betrekking tot de preventie van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme krachtens Richtlijn (EU) 2015/849 en, indien van toepassing, Verordening (EU) 2023/1113 betreffende bij geldovermakingen en overdrachten van bepaalde cryptoactiva te voegen informatie.

13. Internecontrolefuncties

106. De internecontrolefuncties omvatten een doeltreffende en permanente interne nalevingsfunctie en, waar passend en evenredig, rekening houdend met de criteria in titel I, een risicobeheerfunctie en een interne auditfunctie. Wanneer uitgevers van ART's geen risicobeheerfunctie en interne auditfunctie opzetten en in stand houden, dienen zij op verzoek te kunnen aantonen dat het beleid en de procedures voor een intern controlekader die zij hebben aangenomen en ingevoerd, daadwerkelijk hetzelfde resultaat opleveren als de in deze titel V verstrekte richtsnoeren.
107. Uitgevers van belangrijke ART's worden aangemoedigd om interne risicobeheer- en interne auditfuncties op te zetten. Wanneer de uitgever van ART's geen interne risicobeheerfunctie (RMF) of interne auditfunctie (IAF) heeft ingesteld, berusten de verantwoordelijkheden voor deze functies zoals uiteengezet in deze richtsnoeren bij het leidinggevend orgaan, dat de operationele taken intern of extern mag delegeren aan een externe partij, bijvoorbeeld in de vorm van een uitbestedingsovereenkomst¹⁶.

13.1 Hoofden van de internecontrolefuncties

108. Hoofden van internecontrolefuncties dienen op een zodanig hiërarchisch niveau te worden aangesteld dat zij het gezag en de status krijgen die nodig zijn om hun verantwoordelijkheden te vervullen. Daartoe dienen de hoofden van de risicobeheer- en, indien ingesteld, compliance- en interne auditfuncties te rapporteren en rechtstreeks verantwoording af te leggen aan het leidinggevend orgaan, en dienen hun prestaties te worden getoetst door het leidinggevend orgaan.

¹⁶ Uitbesteding van operationele taken op het gebied van naleving kan nog steeds mogelijk zijn.

109. Waar nodig dienen de hoofden van internecontrolefuncties toegang te kunnen krijgen tot en rechtstreeks te rapporteren aan het leidinggevend orgaan in zijn toezichtfunctie om punten van zorg aan te kaarten en de toezichtfunctie, waar nodig, te waarschuwen wanneer specifieke ontwikkelingen gevolgen hebben of kunnen hebben voor de uitgever van ART's. Dit mag de hoofden van internecontrolefuncties er niet van weerhouden eveneens te rapporteren binnen de reguliere rapportagelijnen.
110. Uitgevers van ART's dienen te beschikken over gedocumenteerde processen voor de toewijzing van de functie van hoofd van een interne controlefunctie en voor de intrekking van zijn of haar verantwoordelijkheden. De hoofden van internecontrolefuncties mogen in geen geval uit hun functie worden ontheven zonder voorafgaande goedkeuring van het leidinggevend orgaan in zijn toezichtfunctie, indien dit is ingesteld.

13.2 Onafhankelijkheid van internecontrolefuncties

111. Om als onafhankelijk functionerend te worden aangemerkt, dienen de internecontrolefuncties aan de volgende voorwaarden te voldoen:
- a. hun medewerkers verrichten geen operationele taken die vallen onder de activiteiten die de internecontrolefuncties behoren te monitoren en controleren, tenzij is aangetoond dat, rekening houdend met de criteria in titel I voor de toepassing van het evenredigheidsbeginsel, de internecontrolefuncties nog altijd doeltreffend zijn. In dat geval dienen uitgevers van ART's te beoordelen of de doeltreffendheid van hun internecontrolefuncties in gevaar is gekomen.
 - b. Ze zijn, waar passend, organisatorisch gescheiden van de activiteiten die zij dienen te monitoren en controleren.
 - c. de beloning van personeel van de interne controlefunctie mag niet gekoppeld zijn aan de prestaties van de activiteiten die door de interne controlefunctie worden gemonitord en gecontroleerd, noch anderszins de objectiviteit van de personeelsleden kunnen ondermijnen¹⁷.

13.3 Personele middelen van internecontrolefuncties

112. Internecontrolefuncties beschikken over voldoende middelen. Rekening houdend met de toepassing van het evenredigheidsbeginsel, zoals uiteengezet in titel I, moeten zij beschikken over een toereikend aantal gekwalificeerd personeel met voldoende vaardigheden, kennis en ervaring. Het personeel dient continu gekwalificeerd te blijven en zo nodig te worden opgeleid.

¹⁷ Zie ook de EBA-richtsnoeren betreffende een degelijk beloningsbeleid, beschikbaar op <https://www.eba.europa.eu/regulation-and-policy/remuneration/guidelines-on-sound-remuneration-policies>.

113. Internecontrolefuncties dienen te beschikken over passende IT-systemen en ondersteuning, en hebben toegang tot de interne en externe informatie die nodig is om aan hun verantwoordelijkheden te voldoen. Zij dienen toegang te hebben tot alle benodigde informatie over alle bedrijfsonderdelen en relevante risicodragende dochterondernemingen, met name die welke potentieel belangrijke risico's voor de uitgevers van ART's kunnen voortbrengen.

14. Risicobeheerfunctie

114. Indien ingesteld, dient de risicobeheerfunctie de gehele uitgever van ART's te bestrijken. De risicobeheerfunctie dient te beschikken over voldoende gezag, status en middelen, rekening houdend met de evenredigheidscriteria die worden genoemd in titel I, om het risicobeleid en het risicobeheerkader ten uitvoer te leggen zoals uiteengezet in afdeling 11.

115. De risicobeheerfunctie dient, indien nodig, rechtstreekse toegang hebben tot het leidinggevend orgaan in zijn toezichthoudende functie, indien deze is opgericht.

116. De risicobeheerfunctie dient toegang te hebben tot alle bedrijfsonderdelen en andere interne eenheden die potentieel risico's kunnen opleveren.

117. Personeel binnen de risicobeheerfunctie dient te beschikken over voldoende kennis, vaardigheden en ervaring wat betreft risicobeheertechnieken en -procedures, markten en producten, en dient toegang tot regelmatige opleiding te hebben.

118. De risicobeheerfunctie dient organisatorisch centraal te staan in de uitgever van ART's en zodanig ingericht te zijn dat risicobeleid kan worden uitgevoerd en het kader voor risicobeheer kan worden gecontroleerd. De risicobeheerfunctie dient een belangrijke rol te spelen bij de verwezenlijking van doeltreffende risicobeheerprocessen in de uitgever van ART's. De risicobeheerfunctie dient actief bij alle belangrijke risicobeheerbesluiten betrokken te zijn. In een groep dient de risicobeheerfunctie in de EU-moederonderneming in staat te zijn een groepsbreed holistisch perspectief te bieden op alle risico's en ervoor te zorgen dat de risicostrategie wordt nageleefd.

119. De risicobeheerfunctie dient belangrijke onafhankelijke informatie te verstrekken, alsmede analyses en deskundige oordelen over risicoblootstellingen. Daarnaast dient zij advies uit te brengen over voorstellen die zijn gedaan en risicobesluiten die zijn genomen door bedrijfsonderdelen of interne eenheden, en dient zij het leidinggevend orgaan ervan op de hoogte te stellen of die informatie en adviezen stroken met de risicostrategie en risicobereidheid van de uitgever van ART's. De risicobeheerfunctie kan aanbevelingen doen voor de verbetering van het kader voor risicobeheer en voor corrigerende maatregelen in het geval van overtredingen van risicobeleid, -procedures en -limieten.

14.1 De rol van de risicobeheerfunctie in de risicostrategie en -besluiten

120. De betrokkenheid van de risicobeheerfunctie bij besluitvormingsprocessen dient te waarborgen dat risicobeoordelingen naar behoren in aanmerking worden genomen. De verantwoordingsplicht voor genomen beslissingen dient evenwel bij de bedrijfs- en interne eenheden en uiteindelijk bij het leidinggevend orgaan te berusten.

14.2 De rol van de risicobeheerfunctie bij belangrijke veranderingen

121. Voordat besluiten worden genomen over belangrijke veranderingen in producten, processen of systemen of bij buitengewone transacties, dient de risicobeheerfunctie betrokken te worden bij de beoordeling van het effect van dergelijke veranderingen op het risico voor de uitgever van ART's, en dient zij haar bevindingen ook rechtstreeks te rapporteren aan het leidinggevend orgaan voordat een besluit wordt genomen.

122. De RMF dient te beoordelen hoe de geïdentificeerde risico's van invloed kunnen zijn op het vermogen van de uitgever van ART's om zijn risicoprofiel en de risico's in verband met de activareserve te beheren.

14.3 De rol van de risicobeheerfunctie bij het identificeren, meten, beoordelen, beheren, beperken, monitoren en rapporteren van risico's

123. De risicobeheerfunctie dient ervoor te zorgen dat het kader voor risicobeheer op passende wijze ten uitvoer wordt gelegd en dat alle risico's worden geïdentificeerd, beoordeeld, gemeten, gemonitord, beheerd en naar behoren worden gerapporteerd door de relevante eenheden binnen de uitgever van ART's.
124. De risicobeheerfunctie dient ervoor te zorgen dat identificatie en beoordeling niet uitsluitend worden gebaseerd op kwantitatieve informatie of uitkomsten van modellen, maar ook een kwalitatieve benadering omvatten. De risicobeheerfunctie dient het leidinggevend orgaan op de hoogte te houden van de aannames die worden gebruikt in en de potentiële tekortkomingen van de risicomodellen en analyses.
125. De risicobeheerfunctie dient te waarborgen dat transacties met verbonden partijen worden getoetst en dat de risico's ervan voor de uitgever van ART's worden geïdentificeerd en naar behoren worden beoordeeld.
126. De risicobeheerfunctie dient te waarborgen dat alle geïdentificeerde risico's doeltreffend worden gemonitord door de bedrijfsonderdelen of interne eenheden.
127. De risicobeheerfunctie dient regelmatig toe te zien op het werkelijke risicoprofiel van de uitgever van ART's en dit te toetsen aan de strategische doelstellingen en risicobereidheid van de uitgever teneinde het leidinggevend orgaan in zijn bestuursfunctie in staat te stellen om besluiten te nemen en het leidinggevend orgaan in zijn toezichtfunctie in staat te stellen zijn toezichthoudende taak uit te oefenen.
128. De risicobeheerfunctie dient trends te analyseren en nieuwe of opkomende risico's en verhoogde risico's als gevolg van veranderende omstandigheden en randvoorwaarden te onderkennen. Zij dient ook de werkelijke gevolgen van risico's te vergelijken met de eerdere schattingen (back-testing) om de nauwkeurigheid en doeltreffendheid van het risicobeheerproces te beoordelen en te verbeteren.
129. De risicobeheerfunctie dient mogelijke manieren om risico's te beperken te beoordelen. De rapportages aan het leidinggevend orgaan dienen voorstellen voor passende risicobeperkende maatregelen te bevatten.

14.4 De rol van de risicobeheerfunctie in de risicobereidheid en risicolimieten

130. De risicobeheerfunctie dient op onafhankelijke wijze overschrijdingen van risicobereidheid of risicolimieten te beoordelen. De risicobeheerfunctie dient de betrokken bedrijfs- of interne

eenheden en het leidinggevend orgaan te informeren en mogelijke oplossingen aan te bevelen. Wanneer de inbreuk significant is, dient de risicobeheerfunctie rechtstreeks aan het leidinggevend orgaan in zijn toezichtfunctie te rapporteren, onverminderd de verplichting van de risicobeheerfunctie om aan andere interne functies en comités te rapporteren.

131. De risicobeheerfunctie dient een belangrijke rol te spelen bij het waarborgen dat een besluit over haar aanbeveling op het relevante niveau wordt genomen, door de relevante bedrijfseenheden wordt nageleefd, en naar behoren aan het leidinggevend orgaan en, indien ingesteld, het risicocomité wordt gerapporteerd.

14.5 Hoofd van de risicobeheerfunctie

132. Het hoofd van de risicobeheerfunctie, indien deze is ingesteld, dient verantwoordelijk te zijn voor het verstrekken van uitvoerige en begrijpelijke informatie over risico's en het adviseren van het leidinggevend orgaan, zodat dit orgaan het algehele risicoprofiel van de uitgever van ART's kan begrijpen. Wanneer er geen onafhankelijke functie is ingesteld, berusten de verantwoordelijkheden van het hoofd van de risicobeheerfunctie bij de medewerkers die belast zijn met de risicobeheerprocedures of rechtstreeks bij de leden van het leidinggevend orgaan.

133. Het hoofd van de risicobeheerfunctie dient te beschikken over voldoende deskundigheid, onafhankelijkheid en gezag op basis van senioriteit om besluiten aan te vechten die van invloed zijn op de blootstelling van een uitgever van ART's aan risico's. Als het hoofd van de risicobeheerfunctie geen lid is van het leidinggevend orgaan, dient de uitgever van ART's, met inachtneming van het evenredigheidsbeginsel dat wordt uiteengezet in titel I, een onafhankelijk hoofd van de risicobeheerfunctie te benoemen die geen verantwoordelijkheden voor andere functies heeft en rechtstreeks aan het leidinggevend orgaan rapporteert. Wanneer het niet evenredig is om iemand te benoemen die uitsluitend de taak van hoofd van de risicobeheerfunctie krijgt toegewezen, kan deze functie, rekening houdend met het evenredigheidsbeginsel dat wordt uiteengezet in titel I, worden gecombineerd met de functie van hoofd van de nalevingsfunctie, of kan zij worden vervuld door een ander lid van het hoger personeel, mits er geen belangenconflict tussen de verrichte taken bestaat. Deze persoon dient in ieder geval te beschikken over voldoende gezag, status en onafhankelijkheid (bijv. hoofd van juridische zaken).

134. Het hoofd van de risicobeheerfunctie dient in staat te zijn besluiten aan te vechten die het bestuur en het leidinggevend orgaan van de uitgever hebben genomen, en de redenen van bezwaar dienen formeel te worden gedocumenteerd. Als een uitgever van ART's het hoofd van de risicobeheerfunctie het recht wil verlenen een veto uit te spreken over besluiten (bijv. een krediet- of beleggingsbesluit of de vaststelling van een limiet) die worden genomen op niveaus onder het leidinggevend orgaan, dient hij de reikwijdte, de escalatie- en beroepsprocedures van dat vetorecht te specificeren, evenals de wijze waarop het leidinggevend orgaan daarbij zal worden betrokken.

135. Uitgevers van ART's dienen stringente procedures vast te stellen voor de goedkeuring van besluiten waarover het hoofd van de risicobeheerfunctie een negatief oordeel heeft gegeven. Het leidinggevend orgaan dient in zijn toezichtfunctie rechtstreeks te kunnen communiceren met het hoofd van de risicobeheerfunctie over belangrijke risicoproblemen, waaronder ontwikkelingen die mogelijk niet stroken met de risicostrategie en -bereidheid van de uitgever van ART's, en dient het hoofd van de risicobeheerfunctie materiële zorgen rechtstreeks te kunnen melden aan het leidinggevend orgaan in zijn bestuursfunctie.

15. Nalevingsfunctie

136. Uitgevers van ART's dienen een permanente en doeltreffende nalevingsfunctie in te stellen die nalevingsrisico's beheert, en dienen een persoon te benoemen die deze functie uitoefent bij alle activiteiten van de entiteit (de nalevingsfunctionaris).

137. De rol van de nalevingsfunctionaris kan, met inachtneming van het evenredigheidsbeginsel als omschreven in titel I, worden gecombineerd met de functie van hoofd van de risicobeheerfunctie of kan, wanneer het niet evenredig is iemand te benoemen die uitsluitend deze taak krijgt toegewezen, worden vervuld door een ander lid van het hoger personeel (bijv. hoofd van juridische zaken), mits er geen belangenconflict tussen de verrichte taken bestaat.

138. Personeel binnen de nalevingsfunctie dient te beschikken over voldoende kennis, vaardigheden en ervaring wat betreft nalevings- en bijbehorende procedures, en dient toegang tot regelmatige opleiding te hebben.

139. Het leidinggevend orgaan in zijn toezichtfunctie dient toe te zien op de uitvoering van een duidelijk gedocumenteerd nalevingsbeleid, dat aan het voltallige personeel dient te worden bekendgemaakt. Uitgevers van ART's dienen een procedure op te zetten om wijzigingen in de wet- en regelgeving die van toepassing is op hun activiteiten, regelmatig te beoordelen.

140. De nalevingsfunctie dient het leidinggevend orgaan te adviseren over de maatregelen die moeten worden genomen om de naleving van alle toepasselijke wet- en regelgeving en normen te waarborgen, en beoordeelt het mogelijke effect van eventuele wijzigingen in het wet- en regelgevend kader op de activiteiten en het nalevingskader van de uitgever van ART's.

141. De nalevingsfunctie dient ervoor te zorgen dat naleving wordt bewaakt door middel van een gestructureerd en duidelijk gedefinieerd programma voor toezicht op de naleving en dat het nalevingsbeleid wordt nageleefd. De nalevingsfunctie dient te rapporteren aan het leidinggevend orgaan en zo nodig te communiceren met de risicobeheerfunctie over het nalevingsrisico van de uitgever van ART's en het beheer daarvan. De nalevingsfunctie en de risicobeheerfunctie dienen samen te werken en zo nodig informatie uit te wisselen om hun respectieve taken te kunnen uitvoeren. Het leidinggevend orgaan en de risicobeheerfunctie dienen bij de besluitvorming rekening te houden met de bevindingen van de nalevingsfunctie.

142. Uitgevers van ART's dienen op passende wijze op te treden tegen intern of extern gedrag dat fraude, witwassen van geld of terrorismefinanciering of andere financiële misdrijven en inbreuken op de voorschriften (zoals inbreuken op interne procedures en inbreuken op limieten) in de hand kan werken of mogelijk kan maken.

16. Interne auditfunctie

143. De interne auditfunctie, indien deze is ingesteld, dient onafhankelijk te zijn en te beschikken over voldoende gezag, status en middelen. De uitgever van ART's dient er met name voor te zorgen dat de kwalificatie van de personeelsleden en de middelen van de interne auditfunctie, met name haar controle-instrumenten en risico-analysemethoden, toereikend zijn voor de omvang en locaties van de uitgever van ART's, en voor de aard, schaal en complexiteit van de risico's die inherent zijn aan het bedrijfsmodel, de activiteiten, de risicocultuur en de risicobereidheid van de uitgever van ART's.
144. De interne auditfunctie dient onafhankelijk te zijn van de gecontroleerde activiteiten. Daarom dient de interne auditfunctie niet met andere functies te worden gecombineerd.
145. De interne auditfunctie dient, op grond van een op risico's gebaseerd onderzoek, op onafhankelijke en objectieve wijze zekerheid te verschaffen dat alle activiteiten en eenheden van een uitgever van ART's, met inbegrip van uitbestede activiteiten, in overeenstemming zijn met het beleid en de procedures van de uitgever van ART's en de wettelijke vereisten.
146. De interne auditfunctie mag niet betrokken zijn bij het ontwerpen, selecteren, tot stand brengen en uitvoeren van specifiek beleid en specifieke mechanismen en procedures voor interne controle, en risicolimieten. Dit mag het leidinggevend orgaan in zijn bestuursfunctie er echter niet van weerhouden input van interne audit te vragen over kwesties die verband houden met risico's, interne controles en naleving van toepasselijke regels.
147. De interne auditfunctie beoordeelt of het kader voor interne controle van de uitgever van ART's zoals dat is uiteengezet in titel V, zowel effectief als doeltreffend is. De interne auditfunctie beoordeelt in het bijzonder:
- a. de geschiktheid van het governancekader van de uitgever van ART's;
 - b. of bestaand beleid en bestaande procedures toereikend blijven en voldoen aan juridische en regelgevingsvereisten en aan de risicostrategie en risicobereidheid van de uitgever van ART's;
 - c. of de procedures in overeenstemming zijn met de toepasselijke wet- en regelgeving en met besluiten van het leidinggevend orgaan;
 - d. of de procedures op correcte en doeltreffende wijze worden uitgevoerd (bijv. nakoming van transacties, het risiconiveau dat daadwerkelijk wordt bereikt enz.); en

- e. de toereikendheid, kwaliteit en doeltreffendheid van de controles die worden uitgevoerd door en de verslaglegging die wordt gedaan door de diverse bedrijfssonderdelen en de risicobeheer- en nalevingsfuncties.
148. De interne auditfunctie dient met name de integriteit te verifiëren van de processen die de betrouwbaarheid van de methoden en technieken van de uitgever van ART's voor risicokwantificering, met inbegrip van modellen, waarborgen. Voorts dient de interne auditfunctie de kwaliteit en het gebruik van de instrumenten voor kwalitatieve risico-identificatie en -beoordeling en de genomen risicobeperkende maatregelen te beoordelen.
149. De interne auditfunctie dient de geschiktheid van de processen voor de ontwikkeling van witboeken, de goedkeuring ervan en de procedures voor het aanbieden van ART's aan het publiek te evalueren.
150. De interne auditfunctie dient onbelemmerde uitgeversbrede toegang te hebben tot alle gegevens, documenten, informatie en gebouwen van de uitgever van ART's. Daartoe behoort ook toegang tot managementinformatiesystemen en notulen van alle comités en besluitvormingsorganen.
151. De interne auditfunctie dient nationale en internationale beroepsnormen in acht te nemen. Een voorbeeld hiervan zijn de normen zoals vastgesteld door het Institute of Internal Auditors (IIA).
152. Interne auditwerkzaamheden dienen te worden verricht op basis van een auditplan en een gedetailleerd, op risico's gebaseerd auditprogramma.
153. Ten minste eenmaal per jaar dient een intern auditplan te worden opgesteld op basis van de jaarlijkse interne audit-controledoelstellingen. Het interne auditplan dient te worden goedgekeurd door het leidinggevend orgaan.
154. Alle auditaanbevelingen dienen te worden onderworpen aan een formele follow-upprocedure door de passende managementniveaus, te worden meegedeeld aan het leidinggevend orgaan van de uitgever van ART's en ter beschikking te worden gesteld van de bevoegde autoriteit om te zorgen voor en verslag uit te brengen over de effectieve en tijdige afwikkeling ervan.

Titel VI – Beheer van de bedrijfscontinuïteit

155. Onverminderd de toepasselijke eisen in het kader van Verordening (EU) 2022/2554, dienen uitgevers van ART's, als onderdeel van de uitvoering van hun bedrijfscontinuïteitsbeleid en -plannen die zijn opgesteld in overeenstemming met artikel 34, lid 9, van Verordening (EU) 2023/1114, degelijke bedrijfscontinuïteitsbeheer- en respons- en herstelplannen op te stellen om ervoor te zorgen dat ze in staat zijn om voortdurend te werken, om incidenten te beheren die de levering van kritieke operaties kunnen verstoren in overeenstemming met de risicobereidheid en de verstoringstolerantie van de uitgever van ART's, en om verliezen en

verstoring van de dienstverlening te beperken in het geval van een ernstige verstoring van de bedrijfsactiviteiten. Uitgevers van ART's mogen een specifieke onafhankelijke bedrijfscontinuïteitsfunctie instellen, rekening houdend met de in titel I opgesomde evenredigheidscriteria.

156. Een uitgever van ART's is afhankelijk van verscheidene kritieke hulpmiddelen (bijv. IT-systemen met inbegrip van clouddiensten, communicatiesystemen, cruciale personeelsleden en gebouwen). Het doel van bedrijfscontinuïteitsbeheer is het beperken van operationele, financiële, juridische en reputatiegevolgen en andere ingrijpende gevolgen van een ramp of langdurige onderbreking in het functioneren van deze hulpmiddelen en, als gevolg daarvan, de verstoring van de normale bedrijfsprocessen van de uitgever van ART's. Andere vormen van risicobeheermaatregelen kunnen bedoeld zijn om de kans op dergelijke incidenten te verkleinen of de financiële gevolgen ervan over te dragen op derden (bijv. door het afsluiten van verzekeringen).
157. Om een gedegen bedrijfscontinuïteitsbeheerplan te kunnen vaststellen, dient de uitgever van ART's zorgvuldig de risicofactoren ten aanzien van, en zijn blootstelling aan, ernstige bedrijfsonderbrekingen te analyseren, en een beoordeling van de potentiële (kwantitatieve en kwalitatieve) effecten hiervan te maken. Daarbij worden interne en/of externe onderzoeken van gegevens en scenario's benut. Deze analyse dient het vermogen van de uitgever van ART's om kritieke bedrijfsactiviteiten uit te voeren, zelfs in het geval van een verstoring, te testen en dient alle bedrijfsonderdelen en interne eenheden te omvatten, inclusief de RMF of risicobeheerprocedures, en dient tevens rekening te houden met hun onderlinge afhankelijkheid. De resultaten van de analyse dienen bij te dragen aan de bepaling van de herstellprioriteiten en -doelstellingen van de uitgever van ART's.
158. Op basis van bovengenoemde analyse dient een uitgever van ART's de volgende plannen op te stellen:
 - a. noodplannen en bedrijfscontinuïteitsplannen die ervoor zorgen dat de uitgever van ART's passend op noodsituaties reageert en in staat is haar belangrijkste bedrijfsactiviteiten doorgang te laten vinden indien zich een onderbreking van de normale bedrijfsprocedures voordoet;
 - b. herstellplannen voor kritieke hulpbronnen en kritieke of belangrijke functies om te herstellen van de verstoring en de uitgever van ART's in staat te stellen de normale bedrijfsprocedures binnen een passende termijn te hervatten. Eventuele restrisico's voortkomend uit potentiële verstoringen in de bedrijfsvoering dienen te stroken met de risicobereidheid van de uitgever van ART's.
 - c. voor andere activiteiten, of wanneer de continuïteit van kritieke essentiële functies niet kan worden gewaarborgd, dienen uitgevers van ART's te beschikken over procedures voor het tijdig herstel van gegevens en functies en de tijdige hervatting van hun activiteiten.

159. Noodplannen, bedrijfscontinuïteitsplannen en herstelplannen dienen te worden gedocumenteerd en nauwgezet ten uitvoer gelegd. De documentatie dient beschikbaar te zijn in de bedrijfsonderdelen en interne eenheden en bij de risicobeheerfunctie. Voorts dient de documentatie opgeslagen te worden in fysieke, van elkaar gescheiden systemen en in noodgevallen gemakkelijk toegankelijk te zijn. Er dient voor passende opleiding te worden gezorgd. Plannen dienen regelmatig te worden getest en bijgewerkt. Tekortkomingen of fouten in de testen dienen te worden gedocumenteerd en geanalyseerd, waarna de plannen dienen te worden herzien.

Titel VII – Transparantie

160. Al het relevante personeel bij een uitgever van ART's dient op de hoogte gesteld te worden van strategieën, beleid en procedures. Het personeel dient het beleid en de procedures die relevant zijn voor hun taken en verantwoordelijkheden, te begrijpen en na te leven.

161. Bijgevolg dient het leidinggevend orgaan de relevante werknemers op duidelijke en samenhangende wijze in te lichten en van recente informatie te voorzien over de strategieën en beleidsmaatregelen, in ieder geval voor zover dit nodig is om het personeel in staat te stellen zijn specifieke taken uit te voeren. Deze informatie kan worden aangereikt door middel van schriftelijke richtsnoeren, handboeken of andere middelen.